

Informacja w sprawie ustawy z dnia 25 czerwca 2025 r. o zmianie ustawy o obronie Ojczyzny oraz niektórych innych ustaw.

W świetle uzasadnienia do projektu ustawy celem ustawy jest unormowanie działań w zakresie wzmocnienia liczbowego i jakościowego Sił Zbrojnych, przez m.in. usprawnienie procesu naboru i przebiegu służby wojskowej, zwiększenie motywacji żołnierzy zawodowych do podejmowania nauki poza granicami państwa oraz podniesienie wysokości odszkodowań w przypadku śmierci żołnierza, w następstwie wypadku podczas służby wojskowej. Potrzeba uchwalenia niniejszej ustawy, zgodnie z uzasadnieniem do projektu ustawy, wynika również z intensywnych zakupów uzbrojenia i sprzętu wojskowego (w tym również od partnerów zagranicznych), co przekłada się na konieczność zmiany uregulowań prawnych w zakresie funkcjonowania Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych oraz systemu kierowania żołnierzy zawodowych na naukę (w tym poza granice państwa, również w celu nabywania kwalifikacji do obsługi nowowprowadzanego uzbrojenia i sprzętu wojskowego).

Do najważniejszych zmian tej ustawy należy zaliczyć:

- 1) określenie zadań dla Dowódcy Operacyjnego Rodzajów Sił Zbrojnych z zakresu koordynacji w resorcie obrony narodowej realizacji przedsięwzięć wynikających z reagowania Organizacji Traktatu Północnoatlantyckiego lub Unii Europejskiej na zagrożenia;
- 2) określenie zadań dla Dowódcy Wojsk Obrony Terytorialnej w zakresie koordynacji realizacji zadań z zakresu zarządzania kryzysowego zgodnie z ustawą z dnia 26 kwietnia 2007 r. o zarządzaniu kryzysowym;
- 3) wprowadzenie przepisu doprecyzowującego, że ministrowie zadania z zakresu obronności organizują przy wykorzystaniu obsługujących ich urzędów oraz podległych im i przez nich nadzorowanych jednostek organizacyjnych;
- 4) wprowadzenie rozwiązań odnoszących się do funkcjonowania Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych, polegających na umożliwieniu otwarcia rachunku bankowego w banku centralnym państwa realizującego zamówienia na uzbrojenie lub sprzęt wojskowy lub w banku reprezentującym bank centralny i zakwalifikowaniu przychodów z takiego rachunku jako wpływy tego funduszu oraz na doprecyzowaniu źródeł dochodów Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych;
- 5) wprowadzenie zasady, że zwiększenie wysokości środków z budżetu państwa przekazywanych przez Ministra Obrony Narodowej w trakcie roku budżetowego nie wymaga zmiany planu finansowego Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych;

- 6) uchylenie art. 61 zmienianej ustawy, co spowoduje konieczność kierowania ochotników do pełnienia służby wojskowej, w ramach postępowania rekrutacyjnego, na obligatoryjne badania lekarskie oraz psychologiczne, bez względu na pozytywne wyniki badań przeprowadzonych w ramach kwalifikacji wojskowej; wszystkie osoby ubiegające się o powołanie do służby wojskowej będą więc badane w wojskowych centrach rekrutacji zarówno pod kątem lekarskim, jak i psychologicznym;
- 7) wprowadzenie zmian porządkujących w zakresie kierowania do komisji lekarskich i przeprowadzenia badań psychologicznych osób ubiegających się o powołanie do służby wojskowej;
- 8) wprowadzenie zasady, że w przypadku skierowania żołnierza zawodowego na studia lub naukę oraz na staż, kurs lub specjalizację albo inne formy szkolenia i doskonalenia zawodowego za granicą trwające powyżej 6 miesięcy żołnierz ma prawo przebywać w miejscu ich odbywania wraz z małżonkiem i dziećmi pozostającymi na jego utrzymaniu;
- 9) wprowadzenie zmian w zakresie zasad zwrotu kosztów nauki, jakie jest zobowiązany zwrócić żołnierz zawodowy w przypadku przerwania tej nauki lub zwolnienia się z zawodowej służby wojskowej przed ustalonym okresem określonym w umowie o skierowaniu na naukę; do kosztów kształcenia będą również wliczane koszty poniesione na utrzymanie członków rodziny żołnierza przebywającego wraz z nim na nauce poza granicami państwa, z tym maksymalna kwota zwrotu kosztów określona w umowie nie może być wyższa od 60-krotności najniższego uposażenia zasadniczego żołnierza zawodowego;
- 10) określenie formy wsparcia finansowego dla organizacji proobronnych, w postaci dotacji celowej;
- 11) doprecyzowanie przesłanek zwolnienia z zawodowej i niezawodowej służby wojskowej;
- 12) wprowadzenie zmian dotyczących warunków mianowania na podporucznika i kaprała (mianowane na podporucznika i kaprała będą osoby z pozytywną opinią w ocenie służbowej, a nie jak obecnie tylko z bardzo dobrą opinią) oraz przeprowadzenia egzaminu podoficerskiego;
- 13) odstąpienie od wydawania zgody na przeniesienie funkcjonariusza do dalszego pełnienia zawodowej służby wojskowej w formie zaskarżalnego postanowienia co spowoduje skrócenie i uproszczenie procedury wyrażenia zgody przez właściwego ministra na przeniesienie funkcjonariusza do wojska;

- 14) wprowadzenie zasady, że żołnierzom zawodowym wyznaczonym do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza granicami państwa w czasie pobytu w strefie działań wojennych przysługuje indywidualne i zbiorowe ubezpieczenie od następstw nieszczęśliwych wypadków zaistniałych w czasie pełnienia służby poza granicami państwa, wskutek których nastąpiło uszkodzenie ciała, rozstrój zdrowia lub śmierć żołnierza;
- 15) wprowadzenie zmian polegających na dodaniu przesłanki „bezpośredniej podległości” w przepisie regulującym niedopuszczalność powstania stosunku podległości służbowej między żołnierzami oraz pracownikami cywilnymi w jednostce wojskowej;
- 16) umożliwienie finansowania opieki dla psów służbowych wycofanych z użycia i koni służbowych wycofanych z użycia przed dniem 21 grudnia 2021 r.;
- 17) wprowadzenie zakazu kierowania bez zgody żołnierza sprawującego opiekę nad dzieckiem do lat 8 pozostającego w związku małżeńskim z innym żołnierzem do pełnienia zawodowej służby wojskowej poza miejsce pełnienia tej służby w tym samym czasie co współmałżonka;
- 18) rozszerzenie organów dyscyplinarnych o dowódcę batalionu i dowódcę kompanii, właściwych do wymierzania „drobnych” kar dyscyplinarnych;
- 19) odbiurokratyzowanie procesu przyznawania żołnierzom zawodowym dodatku za długoletnią służbę wojskową, dodatku służbowego z tytułu pełnienia służby w jednostce wojskowej oraz dodatku motywacyjnego;
- 20) doprecyzowanie kwestii odbywania przez żołnierzy podróży służbowych w celu udziału w ćwiczeniach i szkoleniach;
- 21) doprecyzowanie przepisów o pomocy w zakresie przekwalifikowania zawodowego dla żołnierzy;
- 22) wprowadzenie świadczenia motywacyjnego dla żołnierzy niezawodowych, wzorowanego na dodatkowym świadczeniu motywacyjnym przewidzianym dla żołnierzy zawodowych;
- 23) zwiększenie wysokości odszkodowań wypłacanych w związku ze śmiercią żołnierza będącą następstwem wypadku pozostającego w związku z pełnieniem czynnej służby wojskowej albo choroby powstałej w związku ze szczególnymi warunkami lub właściwościami służby wojskowej;
- 24) umożliwienie nadawania przydziałów mobilizacyjnych żołnierzom pasywnej rezerwy na stanowiska służbowe w organizacjach międzynarodowych, międzynarodowych

strukturach wojskowych lub przy siłach zbrojnych państw obcych stacjonujących na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;

- 25) wprowadzenie regulacji dotyczącej doręczania wezwań do wykonania świadczeń osobistych i rzeczowych;
- 26) ustanowienie enumeratywnego katalogu podmiotów, które wykonują zadania na potrzeby obrony państwa i na rzecz których mogą być nakładane świadczenia rzeczowe;
- 27) doprecyzowanie zakazu fotografowania, filmowania, utrwalania w inny sposób lub przesyłania danych obrazu obiektów, bez zezwolenia, zajmowanych przez jednostki wojskowe lub służby specjalne.

Ponadto, uchwalona ustawa zmienia ustawę z dnia 27 października 1994 r. o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym oraz ustawę z dnia 29 lipca 2005 r. o obrocie instrumentami finansowymi. Zmiany tych ustaw umożliwiają emisję obligacji gwarantowanych przez Skarb Państwa, w tym obligacji emitowanych na rzecz Funduszu Wsparcia Sił Zbrojnych.

W przepisach przejściowych ustawa wprowadza zwrot kosztów przejazdu poniesionych przez osoby powołane do odbycia ćwiczeń wojskowych odbywanych w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 29 września 2023 r. Dodatkowo w przepisach tych ustawa reguluje sprawy kierowania żołnierzy na naukę poza granice państwa przewidując zastosowanie nowoprojektowanych rozwiązań również do żołnierzy, którzy będą pobierać naukę w dniu wejścia w życie ustawy. Ustawa przewiduje także, że przepisy dotyczące zwiększenia wysokości odszkodowania z tytułu śmierci żołnierza stosuje się do przypadków, jakie miały miejsce po dniu 1 stycznia 2024 r.

Ustawa wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia.